Utdatert klassiker

Tito Lopes, Nick Spirtos, Raj Naik et al, red.
Bonney's gynaecological surgery
 11. utg. 272 s, ill. Chichester: Wiley-Blackwell,
 2011. Pris GBP 90
 ISBN 978-1-4051-9565-2

Dette er et standardverk. Den første utgaven kom i 1911 og har navn etter den britiske gynekologen Victor Bonney (1872–1953). Verket er ment å være en lærebok i generell gynekologi. Alle redaktørene er gynokologer, tre britiske og en amerikansk, noe boken bærer preg av.

Målgruppen er først og fremst utdanningskandidater innen gynekologi og obstetikk.

Boken består av tre deler, fordelt på 28 kapitler. Det er ikke tvil om at dette er en revidert utgave av en klassiker, og et problem er at man ikke kan se hvem som har skrevet og/eller revidert de enkelte kapitlene.

Første del omhandler generelle kirurgiske prinsipper: preoperative forberedelser, kirurgisk utstyr og tilgangsmetodikk samt postoperativ overvåking og litt om komplikasjoner. I andre del beskriver forfatterne i detalj de ulike gynekologiske inngrepene som man forventer at en generell gynekolog skal kunne beherske. I den siste delen presenterer forfatterne gynekologiske subspecialiteter som bekkenbunnskirurgi, gynekologisk onkologi og enkle generelle kirurgiske inngrep som appendektomi og tarmreseksjon.

Forfatterne har ambisjoner om å være oppdatert og moderne, men boken lever ikke helt opp til det. Selv om nærmere halvparten av alle gynekologiske inngrep i dag utføres endoskopisk, er kun ett kapittel viet laparoskopisk kirurgi, og hysteroskopisk kirurgi er minimalt omtalt. Boken oppleves derfor som gammeldags på flere felt. Den er sterkt preget av britisk tradisjon. Kapitlet om instrumenter og suturmateriale er stedvis ikke fullstendig, eksemplene virker tilfeldig, og firmanavn på produkter hører ikke hjemme i en slik tekst.

I del to hvor forfatterne beskriver generelle gynekologiske inngrep, vier de behandling av en sjelden tilstand som vaginal atresi påfallende stor oppmerksomhet. Samtidig unnlater de å nevne dilatasjonsbehandling og nyere laparoskopiske operasjonsteknikker som alternativ behandling til tradisjonell kirurgi. I kapitlet om urininkontinens gis også gamle operasjonsteknikker som Marshall-Marchetti-Krantz, Burch og slyngeplastikk for mye spalteplass sammenliknet med moderne suburethrale slyngeteknikker.

Illustrasjoner av de mer moderne teknikkene mangler helt. Fremstillingen tilfredsstiller ikke de operative kravene 100 år etter at førsteutgaven kom. Boken er lett i hånden og lett å orientere seg i. Den har mange korte avsnitt og er lettlest med mange illustrative tegninger som man kjenner igjen fra gamle operasjonsatlas. Det foreligger noen, men for få fotografier, alle i svart-hvitt. Helhetsinntrykket hadde klart blitt mye bedre dersom illustrasjoner og fotografier hadde vært i farger.

Leseren får mye generell kunnskap og systematikk for deler av gynekologien, men klassikeren må suppleres med større lærebøker innen endoskopisk kirurgi. Både for utdanningskandidaten og de eldre finnes det imidlertid i dag bedre lærebøker og operasjonsatlas.

Ingeborg Bøe Engelsen
 Kvinneklinikken
 Haukeland universitetssykehus

Fallosrefleksjoner

Thorsten Botz-Bornstein, red.

The philosophy of Viagra

Bioethical responses to the viagrification of the modern world. 227 s.

Amsterdam: Rodopi, 2011. Pris EUR 46
 ISBN 978-90-420-3336-8

Ifølge *The New York Times* var Viagra allerede i 2003, etter fem år på markedet, et merkenavn på høyde med Coca-Cola. At verdens viagrifisering skulle gi opphav til spennende filosofi kom likevel overraskende. Sant å si sjekket jeg på Internett at boken var seriøs før jeg sa ja til å anmelde den. Seriøs er den, men også morsom, overraskende, kunnskapsspekkelig og – det viktigste med filosofibøker for en amatør som meg – den gir aha-opplevelser om det helt nære, min egen hverdag som kropp, mann, partner, medborger og lege.

Jeg har aldri lest Platon eller stoisk filosofi på skikkelig vis, jeg er ingen kjenner av Augustin og Hume, og gledes over tekster som åpner øyet både for det skarpt tenkte i fortiden og det svakt erkjente i vår tids ubehag. Viagra er et større, lengre, hardere og mer svulmende (for å holde meg til et adjektivutvalg som filosofene hygger seg med i boken) eksempel enn jeg hadde tenkt over. Eksempel på hva? Misforståtte livsmål, kommersialiserte kroppsfunksjoner, sex som vare og kompetitiv prestasjon, macho mannsideal, samliv som en serie kjappe knull, massenes uerotiske forførelse gjennom massiv legemiddelmarkedsføring?

Ja visst, forfatterne er stålharde i sin kastrasjon av Viagra som pille mot slappe relasjoner og impotente intuisjoner om hva menn, kvinner, glede, fellesskap og begjær er for noe. For «de falliske ingeniører» i legemiddelindustrien er ereksjoner «stedløse, abstrakte fenomener som kan blåses opp med en pille», frikoblet fra personlige, åndelige og sosiale dimensjoner ved moden seksualitet.

Redaktøren skriver i innledningen at Viagra er blitt «symbolet på moderniteten, et slags konsentrat av oppnådd Utopia hvor alt blir virkelig hvis vi bare makter å holde eksistensielle komplikasjoner ute av våre liv og redusere enhver situasjon til teknisk løsbare problemer».

Forfatterne minner oss på at mennesket aldri har klart seg med teknisk innsikt, og at filosofien besitter, riktignok litt bortgjemt, «verktøy, smidd i livets erotiske hete, som kan hjelpe oss til å avsløre vrøvl og finne ut av livene våre». Et slikt verktøy er innsikten i at tekniske analyser av livet aldri kan gripe eller true verdien av de irrasjonelle menneskelige kvalitetene som kommer til syne i estetikk, dialog, kjærlighet og erotikk.

Hele 13 filosofer har skrevet 15 essays som er svært ulike og vel verdt å lese. Vanskelige begreper blir stort sett forklart, filosofene lever rimelig bra opp til sitt faglige mål om å tenke klart. Unntak er et par tekster oversatt fra fransk hvor oversettelsen må ta skylden.

Leger som er interessert i hvordan samspillet av teknologi, forenkling og håp skaper marked for helsevesen og legemiddelindustri, vil finne uvanlig skarpe analyser. Etikinteresserte som strever med at grensen mellom «naturlig» og «kunstig» funksjon og glede synes utvisket, vil få hjelp – blant annet av klokt resirkulerte argumenter fra de gamle grekerne.

Stå på!

Edvin Schei
 Universitetet i Bergen